

CAP-VALMISTELUN MAASEUTU –TYÖRYHMÄ

Aika: Perjantai 28.5.2020 klo 9-11

Paikka: Teams

Läsnäolijat:

Sanna Sihvola, varapuheenjohtaja, maa- ja metsätalousministeriö
Laura Jänis, maa- ja metsätalousministeriö
Juuso Kalliokoski, maa- ja metsätalousministeriö
Anne Vainio, maa- ja metsätalousministeriö
Markus Lounela, maa- ja metsätalousministeriö
Jyri Inha, valtiovarainministeriö
Hanna-Mari Kuhmonen, työ- ja elinkeinoministeriö
Sonja Pyykkönen, ympäristöministeriö
Raisa Ikonen, Ruokavirasto
Reijo Martikainen, Ruokavirasto
Teemu Hauhia, Maaseutuverkostopalvelut
Ritva Rinta-Pukka, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Risto Poutiainen, Pohjois-Karjalan liitto
Taina Väre, Kuntaliitto
Marko Mäki-Hakola, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Olli Cavén, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Bjarne Westerlund, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
Hannemari Niemi, Suomen elinkeino- ja kehitysyhtiöt SEKES ry
Tuomas Perheentupa, Suomen kylät ry
Eliisa Vesisenaho, Pirkan helmi ry
Marianne Selkäinaho, siht., Maa- ja metsätalousministeriö
Leena Anttila, siht., Maa- ja metsätalousministeriö

Asiantuntijat:

Hilkka Vihinen, LUKE
Eero Pehkonen, pysyvä asiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö
Kati Vaissalo, pysyvä asiantuntija, Ruokavirasto
Sari Rannanpää, MDI

1. Kokouksen avaus

Varapuheenjohtaja Sanna Sihvola avasi kokouksen klo 9:00.

Kokouksen esityslista hyväksyttiin.

Todettiin läsnäolijat.

2. EU- ja kansallisen CAP-valmistelun tilannekatsaus

Sanna Sihvola/MMM kertoi CAP-valmistelun tilanteesta. EU-tasolla trilogit ovat edelleen käynnissä. CAP-suunnitelma-asetuksen sisältöön on tullut jonkin verran muokkausesityksiä. CAP-asetuspaketista päätettäneen ministerineuvostossa kesäkuussa.

CAP-strategialuonnoksen lausuntokierros alkaa virtuaalisella kick-off –tilaisuudella 17.6. Lausuntoaika tulee kesälomakauden vuoksi olemaan pitkä, joko elokuun loppuun tai syyskuun alkupuolelle. Nykyisen maaseudun kehittämisohjelman elpymisvaroja koskeva webinaari järjestetään 26.5.

Keskustelu:

- Käsitteleekö strategiaryhmä CAP-suunnitelman luonnoksen ennen lausuntokierrosta? Miten maaseutualueiden määrittely on edennyt? *Vastaus: Strategiaryhmä käsittelee CAP-suunnitelman kokonaisuudesta kokouksessaan 18.5. ja lausuntokierrokselle menevä esitys on tehty sen perusteella. Strategiaryhmässä oli esillä myös Leader-ryhmien vetoomus rahoitustason korottamisesta. Tätä asiaa katsotaan myöhemmin saatavien lausuntojen perusteella. Maaseutualueiden määrittely tehdään samalta pohjalta kuin edellisellä ohjelmakaudella, ts. sisempi kaupunkialue ja useimmiten myös ulompi kaupunkialue rajataan pois. Alle 30 000 asukkaan kunnat voivat kuitenkin olla kokonaisuudessaan maaseuturahaston tukikelpoista aluetta. Aluemäärittelyä on syytä uudistaa, mutta sitä ei ehdi tehdä enää alkavalle rahastokaudelle, vaan valmistelu aloitetaan hyvissä ajoin ennen seuraavaa rahastokautta.*
- Onko suunniteltu, miten tullaan arvioimaan ilmasto- ja ympäristökriteerien täyttymistä hanke- ja yritys- ja Leader-tuissa? Esim. pitäisi toteuttaa Do No Significant Harm –periaatetta. *Vastaus: DNSH-periaate koskee alun perin finanssimarkkinoiden toimijoita. Sen kriteerit ovat raskaat pienille yrityksille. Maaseuturahaston elpymisvaroilla tuetaan erityisesti vihreitä investointeja, digitalisaatiota.*
- DNSH-periaatteen kriteereihin vaikuttamisen aika EU-tasolla on nyt. Tavoite sinänsä on hyvä, mutta toteuttaminen on tehty liian raskaaksi.

3. CAP-suunnitelman kokonaisuuden tilannekatsaus alueellisessa ja paikallisessa kehittämisessä

a) yritysrahoitus: päivitys

Juuso Kalliokoski esitteli yhteenvedon ELY-keskuksen käyttöön ja Leader-ryhmien käyttöön tulevista yritysrahoituksen tukimuodoista ja niiden viimeisimmistä täsmennyksistä.

Keskustelu:

- Säilyykö Leader-ryhmien rahoitettavana vain korkeintaan 5 henkilöä työllistävät yritykset? *Kyllä, pääsääntöisesti. Tämä kattaa jo noin 70-80 % mikroyrityksistä.*
- Miten rajataan se, millaisia yrityksiä ELY-keskukset tai Leader-ryhmät rahoittavat? Rajataanko esim. sen mukaan, myydäänkö yrityksen tuotteita paikallisesti, valtakunnallisesti vai kansainvälisesti? *Leaderistä tuetaan paikallisia yrityksiä. ELY-keskusten rahoittamien yritysten markkinat ovat jonkin verran laajempia. Sama yritys voi myös siirtyä myöhemmin Leader-ryhmän asiakkaasta ELY-keskusten asiakkaaksi, mikäli sen toiminta laajenee.*

b) kehittämishankerahoitus: investoinnit ja yhteistyön alatoimenpiteet

Marianne Selkäinaho esitteli kehittämishankkeita rahoittavien toimenpiteiden arvioitua jakoa eri erityistavoitteisiin. Yleishyödylliset investoinnit voivat toteuttaa neljää eri erityistavoitetta ja yhteistyötoimet kuutta eri erityistavoitetta sekä läpileikkaavaa tavoitetta.

Keskustelu:

- Ilahduttavaa, että yleishyödyllisiä investointeja ja yhteistyötoimenpiteen varoja kohdennetaan ilmastomuutoksen hillintään, biodiversiteetin lisäämiseen ja luonnonvarojen kestävään hoitoon. Monilla kunnilla on omia ilmastotavoitteita ja alueilta nousee tarpeita toteutukseen, joten on hyvä, että rahoitukseen löytyy välineitä.
- Alueilla on paljon erilaisia kehittämistarpeita, mm. investoinnit jotka tukevat fossiilisista polttoaineista luopumista, turvealueiden jälkikäytön suunnittelu, vesistöjen kunnostus, kylämaisehman monimuotoisuuden ylläpito, harrastustilojen kunnostus ja varustus, reitistöinvestoinnit.
- Mitä mahdollisuuksia on toteuttaa yleishyödyllisiä kehittämishankkeita? Suhtautuminen näihin vaihtelee eri ELY-keskuksissa., esim. kylien palvelujen kehittäminen maakuntatasolla.
- Kehittämishankkeisiin on tulossa hyvä keinovalikoima. Maakuntien ilmasto- ja energiaohjelmien valmistelu on parhaillaan käynnissä. Aluetasolla voidaan miettiä sopivia rahoitusvälineitä tavoitteiden toteuttamiseen.
- Myös eri rahastojen yhteensovittamiseen täytyy kiinnittää huomiota. Tärkeää, ettei asioita poissuljeta, kun rahoitusmahdollisuuksia esitetään esimerkkien avulla. Metsäpuolella on tarpeita esim. metsänomistajien koulutukseen sekä luonnonvarojen hoitoon ja käyttöön.
- *Vastaus: Kehittämishankkeille tulee erityistavoitekohtainen erillisrahoitus ja seuranta. Pieninfralle on tulossa määritelmä, todennäköisesti se on korkeintaan yhden kunnan alueella ja rahoitus korkeintaan 1 miljoona euroa. Yhdistysten kehittämishankkeet voivat liittyä esim. palveluihin, turvallisuuden ja varautumiseen. Tärkeää on, että hankkeet ovat laajoja kokonaisuuksia.*
- Onko tulossa myös valtakunnallisia hakuja? *Kyllä.*
- Maatalouden kilpailukyvyyn osalta pitäisi painottaa digitalisaatiota. Myös johtamisessa, talous- ja liiketoiminnassa, tuottavuudessa ja tuotannossa on haasteita.
- Tuetaanko konerenkaita, ts. viljelijöiden yhteistyötä?
- Koneiden yhteiskäyttöä pitäisi pystyä edistämään.

c) Leader-toimenpide ml. maatalouden kokeilutuki

Laura Jänis esitteli Leader-toimenpiteen uusimman version. Leader-toimenpiteessä olisi kolme alatoimenpidettä: toimintaraha, valmistelutuki ja Leader-ryhmän strategian toteuttaminen. CAP-suunnitelmaan on tulossa uudeksi Leader-ryhmien myöntämäksi tukityypiksi maatalouden kokeilutuki, jonka avulla on mahdollista pienimuotoisesti kokeilla muuta kuin perusmaataloutta, esim. erikoiskasvien viljelyä.

Keskustelu:

- Onko Leader-ryhmien väestörajaus sama kuin aiemmin? Kevytyhdistys voisi olla luonteva tapa tukea maaseudun omaehtoista kehittämistä. *Väestörajaukseen ei ole tulossa muutoksia.*
- Leader-esitys on edennyt hyvään suuntaan ja Leader-ryhmät ovat siihen pääpiirteissään tyytyväisiä. Yritystukein osalta Leader-ryhmät eivät ole täysin tyytyväisiä. Palkattujen työntekijöiden maksimimäärästä pitäisi voida tarvittaessa poiketa. Mikäli hakijalla pitää olla Y-tunnus jo ennen tuen myöntämistä, se rajoittaa kokeiluja, tämä koskee esim. työttömäksi jääneitä henkilöitä. Hankekoon maksimieumäärää on harvoin ollut käytössä, sen voisi jättää Leader-ryhmien harkittavaksi. *Vastaus: Y-tunnusta ei edellytetä hakiessa, mutta sen voi hankkia.*
- Maatalouden kokeilutuki uudenlaisen liiketoiminnan aikaansaamiseksi tai kokeiluun on hyvä uudistus. Tuki on kuitenkin liian alhainen, sillä ei voi saada niin paljoa tehtyä, että esim. uutta liitännäistoimintaa voisi kunnolla kokeilla. *Kokeilutuki on tarkoitettu maatalouden kokeiluun, sellaiseen toimintaan mitä ei voi rahoittaa yritystuesta eikä maatalouden rakennetuesta.*

4. Muut asiat

a) ELY-ohjelmien päivittäminen

Sanna Sihvola kertoi, että päivitetty ELY-keskusten ohjelmien alueellisten suunnitelmien laatimisesta löytyy Tiimeri-kansiosta.

b) CAP-suunnitelman lausuntokierroksen käynnistystilaisuus/ paneelikeskustelu

Sanna Sihvola kertoi, että CAP-suunnitelman lausuntokierroksen käynnistystilaisuus järjestetään 17.6.2021 webinaarina. Ohjelmassa on paneelikeskustelu, johon toivotaan kaksi osallistujaa kustakin substanssiryhmästä (maatalousryhmä, maaseuturyhmä ja markkinaryhmä). Paneeliin kiinnostuneita osallistujia tai ehdotuksia panelisteiksi tullaan pyytämään kokouksen jälkeen lähetettävässä kyselyssä.

5. Seuraavat kokoukset:

Seuraava kokous pidetään syksyllä sen jälkeen kuin lausuntokierroksen lausunnot on saatu.

6. Kokouksen päättäminen

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:00.